Comhairle an Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 23 Samhain 2023
(OR. en)

15782/23

Comhad Idirinstitiúideach:
2023/0311(COD)

SOC 815
ANTIDISCRIM 193
FREMP 341
TRANS 522
SPORT 59
CULT 166
CODEC 2216
IA 315

NÓTA

ó:	Coiste na mBuanionadaithe (Cuid 1)
chuig:	An Chomhairle
Ábhar:	Togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas *- Cur chuige ginearálta*

I. RÉAMHRÁ

An 6 Mheán Fómhair 2023, ghlac an Coimisiún togra le haghaidh Treoir ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas[1].

[1] 12755/23

Is é is aidhm don Treoir atá beartaithe rochtain chomhionann ar choinníollacha speisialta agus cóir fhabhrach a áirithiú do dhaoine faoi mhíchumas le linn gearrfhanachtaí i mBallstáit eile agus, mar thoradh air sin, saorghluaiseacht daoine faoi mhíchumas a éascú. Tugtar isteach leis Cárta Míchumais Eorpach caighdeánaithe mar chruthúnas ar mhíchumas agus Cárta Páirceála Eorpach caighdeánaithe do dhaoine faoi mhíchumas, mar chruthúnas ar a gcearta aitheanta chun coinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas ('cearta páirceála'). Is tionscnamh suaitheanta é den Straitéis maidir le Cearta Daoine faoi Mhíchumas 2021-2030[2] agus rannchuidíonn sé le cur chun feidhme Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine atá faoi Mhíchumas (UNCRPD).

Cumhdaíonn an togra roinnt réimsí beartais agus, dá bhrí sin, úsáidtear roinnt bunús dlí leis:

- Airteagal 53(1) CFAE agus Airteagal 62 CFAE maidir le seirbhísí a sholáthraítear ar luach saothair sa mhargadh inmheánach;
- Airteagal 91 CFAE maidir le seirbhísí i réimse an iompair, lena n-áirítear saoráidí páirceála;
- Airteagal 21(2) CFAE maidir le gníomhaíochtaí agus saoráidí nach dtagann faoin téarma 'seirbhísí', go háirithe na gníomhaíochtaí agus na saoráidí sin nach soláthraítear ar luach saothair.

Déanfar é a chaibidil faoin ngnáthnós imeachta reachtach dá bhforáiltear sna hAirteagail thuasluaite uile.

Thíolaic parlaimintí náisiúnta DK[3] agus PT[4] tuairimí maidir leis an togra ón gCoimisiún.

[2] 6268/21
[3] 15300/23
[4] 15532/23

Ghlac Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa tústuairim maidir leis an tionscnamh le haghaidh Cárta Míchumais Eorpach[5]. Iarradh tuairim ar Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa maidir leis an togra ón gCoimisiún an 28 Meán Fómhair 2023, agus tá sí fós le heisiúint.

Iarradh tuairim ar Choiste na Réigiún an 28 Meán Fómhair 2023 agus tá sí fós le heisiúint.

I bParlaimint na hEorpa, is ar an gCoiste um Fhostaíocht agus um Ghnóthaí Sóisialta atá an phríomhfhreagracht. Ní dhearna an Pharlaimint cinneadh fós maidir lena seasamh.

II. STAID NA hIMEARTHA

Scrúdaigh an Mheitheal um Cheisteanna Sóisialta an togra go mion le trí mhí anuas[6].

Le linn na caibidlíochta, tá athruithe déanta ag an Uachtaránacht ar an téacs chun na hábhair imní a chuir na toscaireachtaí in iúl a réiteach. Is é is aidhm le go leor de na hathruithe a tugadh isteach soiléireacht a fheabhsú maidir le raon feidhme pearsanta agus ábhartha na Treorach agus freastal ar éagsúlacht agus ar shainiúlachtaí na gcóras éagsúil náisiúnta atá i bhfeidhm sna Ballstáit.

Áirítear an méid seo a leanas ar na príomhathruithe:

1. Soiléiríodh an coincheap 'stádas míchumais' ar fud an téacs, go háirithe maidir le Ballstáit nach bhfuil aon sainmhíniú amháin acu ar mhíchumas.

2. Tugadh isteach dhá dhíolúine bhreise in Airteagal 2 chun seirbhísí áirithe a eisiamh ó raon feidhme na Treorach.

5 SOC/765, 27/04/2024.
6 Cruinnithe a tionóladh an 18 agus an 25 Meán Fómhair, an 11-12 Deireadh Fómhair, an 30 Deireadh Fómhair agus an 10 Samhain 2023.

3. Ar mhaithe le deimhneacht dhlíthiúil, cuireadh isteach sainmhíniú ar an téarma ‘gearrfhanacht’ in Airteagal 3. Cuireadh isteach Airteagal 2(2) chun a shoiléiriú go bhféadfaidh na Ballstáit a chinneadh an Treoir a chur i bhfeidhm ar feadh tréimhsí níos faide ná gearrfhanacht.

4. Rinneadh athruithe chun raon feidhme pearsanta na Treorach a shoiléiriú a thuilleadh, go háirithe maidir leis an sainmhíniú ar thairbhithe in Airteagal 4 agus úsáid na litreach ‘A’ a fhéadfar a chur leis an gCárta Míchumais Eorpach.

5. Laghdaíodh a saintreoraí atá na forálacha maidir le heisiúint agus bailíocht na gcártaí in Airteagal 6 agus in Airteagal 7 ná mar a bhí. Eiseofar an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas mar chárta fisiciúil i gcónaí agus féadfaidh na Ballstáit a chinneadh an leagan fisciúil a chomhlánú le formáid dhigiteach inrochtana.

6. Chun rannpháirtíocht ghníomhach na mBallstát a áirithiú i socrú na formáide digití don dá chárta, foráiltear anois le hAirteagal 6 agus le hAirteagal 7 go leagfar síos na sonraíochtaí comhchoiteanna teicniúla ábhartha le gníomh cur chun feidhme. Bliain amháin tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach a socraíodh mar spriocdháta faoin nglacfadh an Coimisiún na gníomhartha cur chun feidhme.

7. Cuireadh an téarma ‘bearta iomchuí’ in ionad an téarma ‘pionóis’ in Airteagal 14.

8. Cuireadh síneadh ó 18 mí go 36 mhí leis an tréimhse trasuímh chun na dlíthe, na rialacháin agus na forálacha riaracháin a ghlacadh chun an Treoir a chomhlíonadh. Cuireadh síneadh ó 30 mí go 48 mí leis tréimhse trasuímh chun an Treoir a chur i bhfeidhm.

9. Agus tábhacht an ilteangachais á cur san áireamh, leasaíodh an téacs chun ligean do na Ballstáit cártaí dátheangacha a eisiúint trí úsáid a bhaint as an mBéarla agus as a dteanga nó teangacha náisiúnta.

10. Beartaítear sa téacs reatha go n-áireofar cód QR ar an dá chárta, mar an ghné dhigiteach is éifeachtaí a bhfuil sé mar aidhm léi aghaidh a thabhairt ar chalaois.

III. TOGRA COMHRÉITIGH ÓN UACHTARÁNACHT

An 22 Samhain, chuir an Uachtaránacht téacs comhréitigh[7] faoi bhráid Coreper, d'fhonn teacht ar chur chuige ginearálta ag Comhairle EPSCO an 27 Samhain 2023. Bhí na toscaireachtaí uile a labhair in ann tacú leis an togra comhréitigh ón Uachtaránacht agus níor chuir aon toscaireacht ina choinne. Ina theannta sin, cuireadh an Coiste ar an eolas faoi thoradh an scrúdaithe ar an measúnú tionchair, mar a ndéantar achoimre air san Aguisín a ghabhann le 15463/23.

IV. CONCLÚID

Iarrtar ar an gComhairle (EPSCO) teacht ar Chur chuige Ginearálta maidir leis an téacs mar a leagtar amach san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é agus sainordú a thabhairt don Uachtaránacht dul i mbun caibidlíocht le hionadaithe Pharlaimint na hEorpa maidir leis an gcomhad.

---

[7] 15463/23.

IARSCRÍBHINN

2023/0311 (COD)

Togra le haghaidh

TREOIR Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

lena mbunaítear an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas

(Téacs atá ábhartha maidir le LEE)

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagail 53(1) agus 62, Airteagal 91, agus Airteagal 21(2) CFAE de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa[1],

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún[2],

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,

---

[1] IO C , , lch. .

[2] IO C , , lch. .

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) Tá an tAontas Eorpach fothaithe ar luachanna dhínit an duine, na saoirse, agus urramú chearta an duine agus tá sé tiomanta don idirdhealú a chomhrac, lena n-áirítear ar fhorais mhíchumais, mar a leagtar amach sa Chonradh ar an Aontas Eorpach, sa Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) agus i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh (an 'Chairt').

(2) Luaitear in Airteagal 26 den Chairt go n-aithníonn agus go n-urramaíonn an tAontas an ceart atá ag daoine faoi mhíchumas chun leas a bhaint as bearta atá ceaptha chun a neamhspleáchas, a lánpháirtiú sóisialta agus gairmiúil agus a rannpháirtíocht i saol an phobail a áirithiú.

(3) Tá an ceart bunúsach ag gach saoránach den Aontas gluaiseacht agus cónaí faoi shaoirse ar chríoch na mBallstát, faoi réir na dteorainneacha agus na gcoinníollacha a leagtar síos sna Conarthaí agus leis na bearta arna nglacadh chun éifeacht a thabhairt dóibh.

(4) De réir Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, tá sé i gceist go mbeidh saoránacht an Aontais ina stádas bunúsach do náisiúnaigh na mBallstát agus an ceart chun gluaiseacht agus cónaí ar chríoch na mBallstát á fheidhmiú acu, rud a chuirfidh ar a gcumas dóibh siúd a mbíonn sa chás céanna leas a bhaint as an gcóir chéanna sa dlí, laistigh de raon feidhme *ratione materiae* CFAE, gan beann ar a náisiúntacht, faoi réir na n-eisceachtaí dá bhforáiltear go sainráite.

(5) Tá an tAontas ina Pháirtí i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine atá faoi Mhíchumas (UNCRPD)[3], agus tá sé faoi cheangal ag a fhorálacha ar cuid dhílis iad de dhlíchóras an Aontais go feadh a inniúlachtaí. Tá na Ballstáit uile ina bPáirtithe in UNCRPD agus tá siad faoi cheangal aige freisin go feadh a n-inniúlachtaí.

[3] Cinneadh 2010/48/CE ón gComhairle an 26 Samhain 2009 maidir leis an gComhphobal Eorpach do thabhairt Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine atá faoi Mhíchumas i gcrích, IO L 23, 27.1.2010, lch. 35.

(6) Is é is cuspóir do UNCRPD tairbhiú iomlán agus cothrom chearta uile an duine agus shaoirsí bunúsacha na ndaoine uile faoi mhíchumas a chur chun cinn, a chosaint agus a áirithiú gan idirdhealú d'aon chineál, agus meas ar a ndínit bhunúsach a chur chun cinn, agus ar an dóigh sin a rannpháirtíocht agus cuimsiú iomlán agus éifeachtach sa tsochaí ar bhonn comhionann le daoine eile a áirithiú. Aithnítear le UNCRPD freisin an tábhacht a bhaineann leis an ngá atá le bearta iomchuí a dhéanamh chun inrochtaineacht do dhaoine faoi mhíchumas a áirithiú. Luaitear in UNCRPD go bhfuil mná agus cailíní faoi mhíchumas faoi réir ilchineálacha idirdhealaithe, agus dá bhrí sin déanfaidh na Stáit is Páirtithe bearta chun a áirithiú go mbeidh cearta uile an duine agus saoirsí bunúsacha á dteachtadh go hiomlán agus go cothrom acu.

(7) Foráiltear i gColún Eorpach na gCeart Sóisialta, a d'fhógair Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle, agus an Coimisiún Eorpach in Göteborg an 17 Samhain 2017[4], go bhfuil ceart chun córa comhionainne agus chun deiseanna comhionanna ag gach duine, *inter alia*, gan beann ar mhíchumas, a mhéid a bhaineann le fostaíocht, cosaint shóisialta, oideachas, agus rochtain ar earraí agus ar sheirbhísí atá ar fáil don phobal (prionsabal 3). Ina theannta sin, aithnítear i gColún Eorpach na gCeart Sóisialta go bhfuil an ceart ag daoine faoi mhíchumas chun seirbhísí lena gcuirtear ar a gcumas dóibh páirt a ghlacadh sa tsochaí (prionsabal 17).

(8) Is é is aidhm do Threoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[5] (an 'Ionstraim Eorpach um Inrochtaineacht') feabhas a chur ar rochtain ar tháirgí agus ar sheirbhísí trí dheireadh a chur leis na bacainní a eascraíonn ó cheanglais inrochtaineachta éagsúla sna Ballstáit agus iad a chosc, agus ar an dóigh sin cuidiú le hinfhaighteacht táirgí agus seirbhísí inrochtana ar an margadh inmheánach a mhéadú, lena n-áirítear rochtain ar shuíomhanna gréasáin agus ar sheirbhís atá bunaithe ar ghléasanna móibíleacha de chuid seirbhísí poiblí áirithe[6], agus feabhas a chur ar inrochtaineacht na faisnéise ábhartha.

---

[4] An Forógra Idirinstitiúideach maidir le Colún Eorpach na gCeart Sóisialta, IO C 428, 13.12.2017, lch. 10.

[5] Treoir (AE) 2019/882 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir leis na ceanglais inrochtaineachta le haghaidh táirgí agus seirbhísí (IO L 151, 7.6.2019, lch. 70).

[6] Ina theannta sin, is é is aidhm do Threoir (AE) 2016/2102 maidir le hinrochtaineacht na suíomhanna gréasáin agus feidhmchlár móibíleach de chuid comhlachtaí san earnáil phoiblí, feabhas a chur ar inrochtaineacht suíomhanna gréasáin de chuid comhlachtaí san earnáil phoiblí agus ar a n-aipeanna móibíleacha.

(8a) Ina theannta sin, ráthaítear le dlí an Aontais an ceart chun neamh-idirdhealú maidir le rochtain ar chearta iompair agus ar chearta eile. D'fhéadfadh sé go n-áireofaí ar na cearta sin, ach gan a bheith teoranta dóibh, an ceart chun cúnamh a fháil saor in aisce do phaisinéirí faoi mhíchumas agus a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe agus iad ag taisteal d'aer[7], d'iarnród[8], ar mhodhanna iompair uisce-iompartha[9], nó ar bhus agus ar chóiste[10]. Le dlí an Aontais, cuirtear ar a gcumas do na Ballstáit freisin foráil a dhéanamh do tháillí nó muirir laghdaithe úsáideoirí ar dhola-bhóithre/droichid/tolláin chomh maith le díolúintí ón oibleagáid na táillí nó na muirir úsáideora sin a íoc le haghaidh daoine faoi mhíchumas nó le haghaidh aon fheithicil a úsáideann daoine faoi mhíchumas nó aon fheithicil faoina úinéireacht maidir leis na bóithre atá faoi réir muirir bhóthair[11].

(9) Féadfaidh daoine faoi mhíchumas iarratas a dhéanamh chuig údaráis inniúla nó comhlachtaí sa Bhallstát ina bhfuil cónaí orthu chun go n-aithneofar a stádas míchumais toisc gur ceist í sin atá faoina n-inniúlacht. Tá nós imeachta um measúnú míchumais ag gach Ballstát atá éagsúil ó Bhallstát go Ballstát. I gcás ina n-aithníonn na húdaráis inniúla nó na comhlachtaí stádas míchumais iarratasóra, féadfaidh siad deimhniú míchumais, cárta míchumais nó doiciméad foirmiúil eile a eisiúint lena n-aithnítear stádas míchumais an iarratasóra. I roinnt Ballstát, níl sainmhíniú aonair ar stádas míchumais, rud a d'fhéadfadh aithint leibhéal éagsúil míchumais a bheith mar thoradh air. Sna Ballstáit sin, féadfar teidlíochtaí i ndáil le seirbhísí sonracha atá bunaithe ar mhíchumas nó ar chritéir eile a úsáid i gcás ina ndeonaítear seirbhísí nó sochair do dhaoine faoi mhíchumas.

---

7 Rialachán (CE) Uimh. 1107/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2006 a bhaineann leis na cearta atá ag daoine faoi mhíchumas agus daoine faoi mhíchumas luaineachta agus iad ag taisteal d'aer, IO L 204, 26.7.2006, lch. 1.

8 Rialachán (AE) Uimh. 2021/782 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2021 maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid, IO L 172, 17.5.2021, lch. 1.

9 Rialachán (AE) Uimh. 1177/2010 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Samhain 2010 maidir le cearta paisinéirí agus iad ag taisteal ar muir agus ar uiscebhealaí intíre agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004, IO L 334, 17.12.2010, lch. 1.

10 Rialachán (AE) Uimh. 181/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 maidir le cearta paisinéirí in iompar de bhus agus de chóiste agus lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 2006/2004 (IO L 55, 28.2.2011, lch. 1).

11 Treoir (AE) 2022/362 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Feabhra 2022 lena leasaítear Treoracha 1999/62/CE, 1999/37/CE agus (AE) 2019/520, a mhéid a bhaineann le muirir a ghearradh ar fheithiclí as bonneagar áirithe a úsáid (IO L 69/1, 4.3.2022, lch. 1).

(10) Mar gheall ar an easpa aitheantais maidir le stádas míchumais idir na Ballstáit, d'fhéadfadh deacrachtaí sonracha a bheith ag daoine faoi mhíchumas agus a gcearta bunúsacha chun saorghluaiseachta á bhfeidhmiú acu. Is amhlaidh atá go háirithe i gcás gearrfhanachtaí nó cuairteanna ar Bhallstát eile de réir bhrí Airteagal 6 de Threoir 2004/38/CE, lena bhforáiltear gur cheart an ceart a bheith ag saoránaigh an Aontais agus ag baill dá dteaghlaigh cónaí i mBallstát eile ar feadh tréimhse suas le 3 mhí gan a bheith faoi réir aon choinníollacha ná aon fhoirmiúlachtaí seachas an ceanglas cárta aitheantais nó pas bailí a bheith acu. Ar feadh tréimhsí níos faide ná 3 mhí, ceanglaítear le hAirteagal 7 de Threoir 2004/38/CE coinníollacha breise a chomhlíonadh agus, sa chás sin, féadfaidh an Ballstát óstach a cheangal ar shaoránaigh an Aontais clárú leis na húdaráis ábhartha.

(11) Daoine faoi mhíchumas a bhogann ar feadh tréimhsí níos faide go Ballstáit eile chun críche fostaíochta, staidéar a dhéanamh nó chun críocha eile, cé is moite den chás ina bhforáiltear a mhalairt le dlí nó i gcás ina ndearnadh comhaontú i measc na mBallstát, féadfaidh na húdaráis inniúla nó na comhlachtaí sa Bhallstát eile a míchumas a mheasúnú agus a aithint go foirmiúil agus féadfaidh siad deimhniú míchumais, cárta míchumais, nó aon doiciméad foirmiúil eile lena n-aithnítear a stádas míchumais a fháil, nó cinneadh maidir le teidlíocht i ndáil seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas i gcomhréir le rialacha infheidhme an Bhallstáit sin.

(12) Mar sin féin, daoine a bhfuil stádas míchumais aitheanta acu nó atá i dteideal seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas agus iad ag taisteal go Ballstát nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát seachas an Ballstát ina bhfuil cónaí orthu ar feadh tréimhse ghairid, d'fhéadfadh deacrachtaí suntasacha a bheith acu mura n-aithnítear a stádas míchumais nó mura n-aithnítear go bhfuil siad i dteideal seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas sa Bhallstát a dtaistealaíonn siad chuige nó a dtugann siad cuairt air agus mura bhfuil deimhniú, cárta míchumais nó aon doiciméad foirmiúil eile acu lena n-aithnítear a stádas míchumais nó go bhfuil siad i dteideal seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas sa Bhallstát óstach chun leas a bhaint as coinníollacha speisialta agus/nó as cóir fhabhrach a chuirtear ar fáil ann.

(13) Sa chás sin, cuirtear daoine faoi mhíchumas a thaistealaíonn chuig Ballstát eile nó a thugann cuairt ar Bhallstát eile faoi mhíbhuntáiste agus a gcearta saorghluaiseachta á bhfeidhmiú acu i gcomparáid le daoine faoi mhíchumas a bhfuil deimhniú míchumais, cárta míchumais nó aon doiciméad foirmiúil eile acu lena n-aithnítear a stádas míchumais nó go bhfuil siad i dteideal seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas sa Bhallstát a bhfuil siad ag taisteal chuige nó a bhfuil siad ag tabhairt cuairt air.

(14) Ina theannta sin, murab eol an aithneofaí a stádas míchumais nó go bhfuil siad i dteideal seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas agus a ndoiciméid fhoirmiúla lena n-aithnítear an méid sin, agus má aithnítear, a mhéid a d'fhéadfaí é aithint agus iad ag taisteal go Ballstát eile nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát eile, cruthaítear éiginnteacht dóibh. Ar deireadh, d'fhéadfaí daoine faoi mhíchumas a dhíspreagadh óna gcearta chun saorghluaiseachta a fheidhmiú.

(15) Mar aon le bacainní agus teorainneacha maidir le hinrochtaineacht spásanna poiblí agus príobháideacha araon, príomhthoisc is ea na speansais arda lena ndíspreagtar go leor daoine faoi mhíchumas ó thaisteal[12], toisc go bhfuil riachtanais shonracha acu agus go bhféadfadh sé go mbeadh duine nó daoine de dhíth orthu chun dul in éineacht leo nó cuidiú leo, lena n-áirítear na daoine a aithnítear mar chúntóir nó mar chúntóirí pearsanta i gcomhréir leis an reachtaíocht nó leis na cleachtais náisiúnta, nó iad siúd a bhaineann úsáid as ainmhithe cúnaimh, rud a fhágann go mbeidh a gcostais taistil níos airde ná mar a ghearrtar i gcás daoine nach bhfuil faoi mhíchumas[13]. D'fhéadfadh an easpa aitheantais maidir le stádas míchumais nó teidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas i mBallstáit eile teorainn a chur lena rochtain ar choinníollacha speisialta, mar shampla saor-rochtain nó taraifí laghdaithe, nó cóir fhabhrach agus d'fhéadfadh sé tionchar a imirt ar a gcostais taistil, ar a saol agus ar a roghanna.

---

12 Torthaí ón tuarascáil deiridh bunaithe ar shuirbhé a dhírítear ar ESSanna ar leibhéal an Aontais; Shaw agus Coles, *'Disability, holiday making and the tourism industry in the UK: a preliminary survey'* [Míchumas, saoire agus tionscal na turasóireachta sa Ríocht Aontaithe: réamhshuirbhé], 25(3) Bainistiú Turasóireachta (2004) 397-403; Eugénia Lima Devile agus Andreia Antunes Moura (2021), *Travel by People With Physical Disabilities: Constraints and Influences in the Decision-Making Process* [Daoine faoi Mhíchumas agus Iad ag Taisteal: Srianta agus Tionchair ar an bPróiseas Cinnteoireachta].

13 McKercher agus Darcy (2018), *Re-conceptualizing barriers to travel by people with disabilities, Tourism Management Perspectives* [Bacainní ar thaisteal do dhaoine faoi mhíchumas a athchoincheapú, Peirspictíochtaí maidir le Bainistiú Turasóireachta], 59-66.

(16) D'fhéadfadh cóir fhabhrach (mar shampla cúnamh pearsanta, rochtain tosaíochta, an fhéidearthacht gan fanacht i líne, etc.) a chuirtear ar fáil le luach saothair nó gan luach saothair a bheith tábhachtach do dhaoine faoi mhíchumas le bheith ábalta rochtain a fháil ar sheirbhísí, ar ghníomhaíochtaí nó ar shaoráidí éagsúla agus eispéireas níos fearr a bheith acu leo. Mar gheall ar easpa aitheantais a thugtar, áfach, dá stádais míchumais nó a dteidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas sa Bhallstát ar a dtugann siad cuairt nó a dtaistealaíonn siad chuige agus dá ndoiciméad foirmiúil lena n-aithnítear an méid sin agus a eisítear i mBallstáit eile, d'fhéadfadh sé nach mbeadh daoine faoi mhíchumas ábalta leas a bhaint as na coinníollacha speisialta nó as an gcóir fhabhrach a thairgeann oibreoirí príobháideacha nó údaráis phoiblí sa Bhallstát sin do shealbhóirí deimhnithe míchumais, cárta míchumais nó aon doiciméad foirmiúil eile lena n-aithnítear a stádas míchumais nó a dteidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas a eisítear ann.

(17) Leis an Treoirthionscadal maidir leis an gCárta Míchumais Eorpach, a seoladh in 2016 agus a rinneadh in ocht mBallstát, léiríodh na tairbhí do dhaoine faoi mhíchumas maidir le rochtain a fháil ar sheirbhísí i réimsí an chultúir, na fóillíochta, an spóirt, agus i gcásanna áirithe an iompair, agus maidir le tacú lena ngluaiseacht trasteorann san Aontas ar feadh tréimhse ghearr[14]. Ina theannta sin, áiríodh leis samplaí eile de sheirbhísí, de ghníomhaíochtaí agus de shaoráidí lena gcuirtear coinníollacha speisialta nó cóir fhabhrach ar fáil do dhaoine faoi mhíchumas.

(18) Ar bhonn a stádais míchumais a dteidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas, féadfaidh daoine faoi mhíchumas iarratas ar chárta páirceála a chur faoi bhráid údaráis nó comhlachtaí inniúla sa Bhallstát ina bhfuil cónaí orthu chun go n-eiseofar cárta páirceála do dhaoine faoi mhíchumas lena n-aithnítear an ceart chun coinníollacha agus saoráidí páirceála áirithe a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas. Tá nós imeachta iarratais i bhfeidhm ag gach Ballstát, bíodh sé ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach nó náisiúnta, chun cárta páirceála a fháil don duine faoi mhíchumas (nó don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta) agus critéir nach mór a chomhlíonadh le bheith incháilithe.

---

14 Féach freisin an tuarascáil dar teideal *Final Report of the Study assessing the implementation of the pilot action on the EU Disability Card and associated benefits* [Tuarascáil Deiridh an Staidéir ina ndéantar measúnú ar chur chun feidhme na gníomhaíochta píolótaí ar an gCárta Míchumais AE agus ar na sochair ghaolmhara], a foilsíodh i mí na Bealtaine 2021, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4adbe538-0a02-11ec-b5d3-01aa75ed71a1/language-en.

(19) Le Moladh 98/376/CE[15] ón gComhairle, rinneadh foráil maidir le samhail Eorpach de chárta páirceála do dhaoine faoi mhíchumas, a d'éascaigh aitheantas an chárta páirceála ar fud na mBallstát. Mar sin féin, mar thoradh ar chur chun feidhme agus ar bhreiseanna nó ar dhiallais shonracha náisiúnta ón tsamhail mholta, tá go leor cineálacha cártaí éagsúla ann. Cuirtear bac leis sin ar aitheantas trasteorann na gcártaí ar fud na mBallstát, rud a chuireann bac ar rochtain daoine faoi mhíchumas ar choinníollacha páirceála a chuirtear ar fáil agus ar shaoráidí a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas ar sealbhóirí cárta páirceála iad i mBallstáit eile. Ina theannta sin, níor tugadh an Moladh ón gComhairle cothrom le dáta chun forbairtí leanúnacha teicneolaíochta agus digitithe a léiriú. Bíonn fadhbanna ag na Ballstáit freisin maidir le calaois agus brionnú na gcártaí, toisc go bhfuil an fhormáid measartha simplí agus gur féidir í a bhrionnú go héasca agus go praiticiúil tá sé difriúil i ngach Ballstát, rud a fhágann go mbíonn sé deacair é a fhíorú. Ós rud é go nglacann na comhreachtóirí rialacha atá ceangailteach ó thaobh dlí agus atá níos mionsonraithe sa réimse sin, leis an Moladh ón gComhairle, níl na cuspóirí sin á mbaint amach a thuilleadh. Dá bhrí sin, féadfaidh na Ballstáit a cheadú go mbeidh an éifeacht chéanna ag cártaí arna n-eisiúint roimh dháta chur i bhfeidhm na Treorach seo, i gcomhréir leis an Moladh ón gComhairle maidir le cártaí páirceála do dhaoine faoi mhíchumas, agus atá ag an gCárta Páirceála Eorpach ar a gcríoch.

(20) Chun rochtain daoine faoi mhíchumas ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach a bhaineann le seirbhísí, gníomhaíochtaí agus saoráidí a éascú, lena n-áirítear i gcás nach soláthraítear iad ar luach saothair, i mBallstáit eile, ba cheart fáil réidh leis na bacainní agus na deacrachtaí atá ann fós maidir le taisteal chuig Ballstát eile nó cuairt a thabhairt ar Bhallstát eile mar gheall ar easpa aitheantais a stádais míchumais nó a dteidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas agus na ndoiciméad foirmiúil lena n-aithnítear an méid sin a eisítear i mBallstáit eile agus ar chearta páirceála.

---

15 Moladh ón gComhairle an 4 Meitheamh 1998 maidir le cárta páirceála do dhaoine faoi mhíchumas (IO L 167, 12.6.1998, lch. 25), arna oiriúnú leis an Moladh ón gComhairle an 3 Márta 2008 mar gheall ar aontachas Phoblacht na Bulgáire, Phoblacht na Seice, Phoblacht na hEastóine, Phoblacht na Cipire, Phoblacht na Laitvia, Phoblacht na Liotuáine, Phoblacht na hUngáire, Phoblacht Mhálta, Phoblacht na Polainne, na Rómáine, Phoblacht na Slóivéine agus Phoblacht na Slóvaice IO L 63/43,7.3.2008.

(21) Dá bhrí sin, d'fhonn do dhaoine faoi mhíchumas, agus iad ag taisteal chuig Ballstát eile nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát eile le haghaidh gearrfhanachta, a bheith in ann na cearta chun rochtain a fháil ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach a thairgeann oibreoirí príobháideacha nó údaráis phoiblí gan idirdhealú ar fhorais náisiúntachta a fheidhmiú ar an mbonn céanna le daoine faoi mhíchumas sa Bhallstát sin, agus d'fhonn úsáid as iompar agus tairbhiú de choinníollacha agus de shaoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas ar an mbonn céanna leis an mBallstát sin a éascú, ní mór an creat, na rialacha agus na coinníollacha coiteanna a bhunú, lena n-áirítear samhail choiteann chaighdeánaithe, le haghaidh Cárta Míchumais Eorpach mar chruthúnas ar stádas míchumais aitheanta agus le haghaidh Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas, mar chruthúnas ar a gcearta aitheanta chun coinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh freisin forálacha na Treorach seo a chur i bhfeidhm ar dhaoine a bhfuil stádas aitheanta míchumais acu nó teidlíocht acu i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas ar feadh tréimhsí is faide ná gearrfhanacht, lena n-áirítear i gcomhthéacs chláir shoghluaisteachta an Aontais.

(22) Le haitheantas frithpháirteach don Chárta Míchumais Eorpach agus don Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas, ba cheart a éascú agus a ráthú do dhaoine a bhfuil stádas míchumais aitheanta acu nó teidlíocht acu i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas i mBallstát, rochtain ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach a thairgeann oibreoirí príobháideacha nó údaráis phoiblí i réimse seirbhísí, gníomhaíochtaí agus saoráidí, lena n-áirítear i gcás nach soláthraítear iad ar luach saothair, chomh maith le rochtain ar choinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas, ar théarmaí agus coinníollacha atá comhionann leis na téarmaí agus coinníollacha dá bhforáiltear ar bhonn deimhnithe náisiúnta, cártaí míchumais nó doiciméid fhoirmiúla eile lena n-aithnítear stádas míchumais, i gcás inarb ann do na doiciméid fhoirmiúla sin, agus cártaí páirceála do dhaoine faoi mhíchumas arna n-eisiúint ag na húdaráis inniúla sa tír óstach.

(23) I dteannta coinníollacha agus saoráidí páirceála, baineann na seirbhísí, na gníomhaíochtaí agus na saoráidí a chumhdaítear leis an Treoir seo le réimse leathan gníomhaíochtaí a bhíonn ag athrú de shíor, lena n-áirítear gníomhaíochtaí nach soláthraíonn údaráis phoiblí nó oibreoirí príobháideacha ar luach saothair iad, ar bhonn éigeantach (ar bhonn rialacha náisiúnta/áitiúla nó oibleagáidí dlíthiúla) ach ar bhonn deonach go minic freisin (go háirithe oibreoirí príobháideacha) i réimsí beartais éagsúla.

(24) Féadfar a áireamh ar na coinníollacha speisialta nó an chóir fhabhrach sin, ach gan a bheith teoranta dóibh, rochtain saor in aisce, taraifí laghdaithe, táillí nó muirir laghdaithe úsáideoirí ar dhola-bhóithre/droichid/tolláin, rochtain tosaíochta, suíocháin ainmnithe i bpáirceanna agus i limistéir phoiblí eile, suíocháin inrochtana in imeachtaí cultúrtha nó poiblí, cúnamh pearsanta, ainmhithe cúnaimh, cúnamh ar an trá chun dul isteach san uisce, tacaíocht (rochtain ar braille, treoracha fuaime, ateangaireacht teanga comharthaíochta, mar shampla), soláthairtí áiseanna nó cúnamh, iasacht as cathaoir rothaí, iasacht as cathaoir rothaí ar snámh, faisnéis turasóireachta a fháil i bhformáidí inrochtana, úsáid as scútar soghluaisteachta ar bhóithre nó as cathaoir rothaí i lánaí rothar gan fhíneáil, etc.. Féadfar a áireamh ar dhálaí agus saoráidí páirceála, ach gan a bheith teoranta dóibh, spásanna páirceála leathnaithe nó coinnithe, chomh maith le rochtain ar chriosanna astaíochtaí ísle áit a mbeadh an trácht teoranta d’fheithiclí sonracha. Maidir le seirbhísí iompair do phaisinéirí d’aer, d’iarnród, ar mhodhanna iompair uisce-iompartha, nó ar bhus agus ar chóiste[16], de bhreis ar na coinníollacha speisialta nó ar an gcóir fhabhrach a thairgtear do dhaoine faoi mhíchumas, féadfaidh ainmhithe cúnaimh, cúntóirí pearsanta nó daoine eile a bheidh in éineacht le daoine faoi mhíchumas (a bhfuil a soghluaisteacht laghdaithe) nó a bheidh ag cuidiú leo taisteal saor in aisce nó ar phraghas laghdaithe agus suíochán a fháil, i gcás inarb indéanta, in aice leis an duine faoi mhíchumas.

---

16 Féach fonótaí 7 go 10.

(25) Tá eisiúint an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas i mBallstát le cinneadh leis an Treoir seo mar aon le nósanna imeachta infheidhme agus inniúlachtaí an Bhallstáit sin chun stádas míchumais nó teidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas, agus cearta páirceála do dhaoine faoi mhíchumas a mheasúnú agus a aithint. Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú nach gcuirfidh an nós imeachta agus/nó na costais a bhaineann leis an gCárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint nó a athnuachan cosc ar dhaoine faoi mhíchumas cártaí a fháil.

(26) De bhreis ar fhormáid fhisiciúil an Chárta Míchumais Eorpaigh, ba cheart do na Ballstáit foráil a dhéanamh do chárta digiteach, agus féadfaidh siad foráil a dhéanamh d’fhormáid dhigiteach den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas, i gcás inar socraíodh sonraíochtaí teicniúla trí ghníomhartha cur chun feidhme. Leis na sonraíochtaí sin, ba cheart tógáil ar an taithí ar an obair a rinneadh roimhe seo agus ar obair atá ar siúl ar an leibhéal Eorpach maidir le digiteáil deimhnithe agus doiciméad, ar nós Deimhniú Digiteach COVID an Aontais a bunaíodh faoi Rialachán (AE) 2021/953, agus ba cheart úsáid an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh ag daoine faoi mhíchumais a éascú trí thiachóg céannachta digití ar leibhéal an Aontais. Ba cheart an rogha a thabhairt do dhaoine faoi mhíchumas an fhormáid dhigiteach nó an fhormáid fhisiciúil den Chárta Míchumais Eorpach, nó an dá cheann, a úsáid. Sna Ballstáit ina bhfuil an leagan fisiciúil den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas á chomhlánú le formáid dhigiteach, féadfaidh daoine faoi mhíchumas an cárta fisiciúil a iarraidh, agus más mian leo, an cárta digiteach agus an cárta fisiciúil araon.

(27) Is éard atá i gceist le heisiúint an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas próiseáil sonraí pearsanta, lena n-áirítear go háirithe na sonraí a bhaineann le stádas míchumais an tsealbhóra cárta, ar 'sonraí iad a bhaineann leis an tsláinte' de réir bhrí Airteagal 4(15) de Rialachán (AE) Uimh. 2016/679[17] agus ar catagóir speisialta sonraí pearsanta iad de réir bhrí Airteagal 9 den Rialachán sin. Ba cheart aon phróiseáil sonraí pearsanta i gcomhthéacs na Treorach seo a bheith i gcomhréir leis an reachtaíocht cosanta sonraí is infheidhme, go háirithe Rialachán (AE) 2016/679. Agus an Treoir seo á trasuí, ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go n-áirítear sa reachtaíocht náisiúnta coimircí iomchuí is infheidhme maidir le próiseáil sonraí pearsanta, go háirithe catagóirí speisialta sonraí pearsanta. Ba cheart do na Ballstáit slándáil, sláine, barántúlacht agus rúndacht na sonraí a bhailítear agus a stóráiltear chun críche na Treorach seo a áirithiú freisin.

(28) An Ballstát atá freagrach as an gCárta Míchumais Eorpach nó an Cárta Páirceála Eorpach a eisiúint do dhaoine faoi mhíchumas, ba cheart gurb é sin an Ballstát ina bhfuil gnáthchónaí ar an duine i gcomhréir le dlí an Aontais agus ina bhfuair sé nó sí measúnú ar a stádas míchumais nó ar a dteidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas. Ba cheart sealbhóirí Cárta Míchumais Eorpaigh nó Cárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas a bheith in ann na cártaí a úsáid le linn a bhfanachta in aon Bhallstát eile.

(29) [...]

---

[17] Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht na sonraí den sórt sin, agus lena n-aisghairtear Treoir 95/46/CE (an Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí) (IO L 119, 4.5.2016, lch. 1).

(30) Ní thagann an creat atá beartaithe le haghaidh aitheantas frithpháirteach don Chárta Míchumais Eorpach agus don Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas salach ar inniúlachtaí Ballstáit chun an stádas míchumais nó an teidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas a mheasúnú agus a aithint agus chun coinníollacha speisialta a dheonú, mar shampla saor-rochtain, taraifí laghdaithe nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear iad siúd a úsáideann ainmhithe cúnaimh, agus/nó don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta. Ní fhorchuirtear leis oibleagáid ar eintitis phoiblí ná ar oibreoirí príobháideacha coinníollacha speisialta ná cóir fhabhrach a thabhairt isteach do dhaoine faoi mhíchumas, ná ní chruthaíonn sé liosta láraithe san Aontas de choinníollacha speisialta agus de chóir fhabhrach do shealbhóirí an Chárta Míchumais Eorpaigh ar fud na mBallstát. Féadfaidh údaráis phoiblí agus oibreoirí príobháideacha a roghnú freisin dálaí speisialta áirithe agus cóir fhabhrach áirithe a thairiscint do ghrúpa sonrach daoine faoi mhíchumas amháin, ag brath ar riachtanais an ghrúpa shonraigh sin.

(30a) Níl feidhm ag an Treoir seo maidir le sochair slándála sóisialta faoi Rialachán (CE) Uimh. 883/2004 agus Rialachán (CE) Uimh. 987/2009, sochair airgid thirim nó sochair chomhchineáil i réimse na cosanta sóisialta agus na fostaíochta, ná cúnamh sóisialta a chumhdaítear le hAirteagal 24(2) de Threoir 2004/38/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[18]. Ós rud é gurb é is aidhm don Treoir seo rochtain chomhionann ar dhálaí speisialta nó cóir fhabhrach a éascú do dhaoine faoi mhíchumas agus iad ag taisteal chuig Ballstát eile nó ag tabhairt cuairte ar Bhallstát eile le haghaidh gearrfhanachta, níl feidhm ag an Treoir seo ach oiread maidir le sochair speisialta nó cóir fhabhrach do chuimsiú fadtéarmach, do shlánú nó d'athshlánú daoine faoi mhíchumas, ná maidir le coinníollacha speisialta nó cóir fhabhrach chun rochtain a fháil ar sheirbhísí sonracha a sholáthraítear ach critéir bhreise a bheith comhlíonta, lena n-áirítear measúnú sonrach aonair a dhéanamh nó cinneadh sonrach maidir leis an teidlíocht i ndáil le seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas.

---

[18] Treoir 2004/38/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2004 maidir le ceart shaoránaigh an Aontais agus bhaill a dteaghlaigh aistriú agus cur fúthu gan bhac laistigh de chríoch na mBallstát lena leasaítear Rialachán (CEE) Uimh. 1612/68 agus lena n-aisghairtear Treoracha 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE agus 93/96/CEE), IO L 158, 30.4.2004, lch. 77.

(31) Chun feasacht a mhúscailt agus rochtain ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach a éascú, agus iad ag taisteal chuig Ballstát eile nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát eile, an fhaisnéis ábhartha go léir maidir leis na coinníollacha, na rialacha, na cleachtais agus na nósanna imeachta is infheidhme chun an Cárta Míchumais Eorpach agus/nó an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas agus a úsáid ina dhiaidh sin, ba cheart an fhaisnéis sin a chur ar fáil go poiblí ar bhealach soiléir, cuimsitheach, soláimhsithe agus i bhformáidí inrochtana do dhaoine faoi mhíchumas maidir leis na ceanglais inrochtaineachta ábhartha le haghaidh seirbhísí a bhunaítear in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882.

(31a) Ba cheart do na Ballstáit bearta a dhéanamh chun údaráis phoiblí nó oibreoirí príobháideacha a ghríosadh chun dálaí speisialta nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas a sholáthar. Ba cheart d'oibreoirí príobháideacha nó d'údaráis phoiblí a dheonaíonn dálaí speisialta nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas, an fhaisnéis sin a chur ar fáil go poiblí ar bhealach soiléir, cuimsitheach, soláimhsithe agus i bhformáidí inrochtana, lena n-áirítear ar shuíomh gréasáin oifigiúil na n-údarás poiblí i gcás inarb ann dó, nó trí aon mheán oiriúnach eile, i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta ábhartha le haghaidh seirbhísí arna mbunú le hIarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882. Ba cheart oibreoirí príobháideacha a sholáthraíonn dálaí speisialta nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas a spreagadh freisin chun an fhaisnéis sin a chur ar fáil go poiblí ar bhealach soiléir, cuimsitheach, soláimhsithe don úsáideoir agus i bhformáidí inrochtana. Ina theannta sin, cuirfidh an Coimisiún ar shuíomh gréasáin, a bheidh ar fáil i dteangacha uile an Aontais, faisnéis ábhartha faoin gCárta Míchumais Eorpach agus faoin gCárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas, i bhformáidí inrochtana. Moltar do na Ballstáit an nasc chuig a suíomh gréasáin náisiúnta a chur ar fáil ar an suíomh gréasáin thuasluaite.

(32) Ba cheart do na Ballstáit, le tacaíocht ón gCoimisiún, de réir mar is iomchuí agus i gcomhréir lena gcuid inniúlachtaí faoi seach, na bearta is gá a dhéanamh chun aon riosca brionnaithe nó calaoise a chosc i ndáil leis an gCárta Míchumais Eorpach nó an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas agus ba cheart dóibh úsáid chalaoiseach agus brionnú na gcártaí sin a chomhrac go gníomhach.

(33) Chun cur i bhfeidhm cuí na Treorach seo a áirithiú, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 CFAE a tharmligean chuig an gCoimisiún chun an Treoir a fhorlíonadh chun Iarscríbhinní I agus II a leasú chun réimsí sonraí na formáide caighdeánaithe a leagtar amach in Iarscríbhinní I agus II a mhodhnú i gcás ina bhfuil gá leis na modhnuithe sin, chun an fhormáid a oiriúnú d'fhorbairtí teicniúla, chun brionnú agus calaois a chosc nó chun aghaidh a thabhairt ar mhí-úsáid nó ar mhí-úsáid agus chun idir-inoibritheacht a áirithiú.

(34) Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir leis an Treoir seo a chur chun feidhme, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún maidir le formáid dhigiteach inrochtana an Chárta Eorpaigh Míchumais, agus formáid dhigiteach inrochtana an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas a shocrú do na Ballstáit a chinneann a leagan fisiciúil a chur lena leagan digiteach, agus a mhéid a bhaineann le sonraíochtaí teicniúla comhchoiteanna a bhunú le haghaidh gnéithe slándála agus digiteacha, chomh maith le hábhair idir-inoibritheachta, de leagan fisiciúil na gcártaí. Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[19].

(34a) I gcomhréir le Rialachán (AE) 2018/1725 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, tá an Coimisiún le dul i gcomhairle leis an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí agus gníomhartha tarmligthe nó gníomhartha cur chun feidhme á n-ullmhú aige, ar gníomhartha tarmligthe nó gníomhartha cur chun feidhme iad a bhfuil tionchar acu ó thaobh cearta agus saoirsí daoine aonair a chosaint i ndáil le próiseáil sonraí pearsanta. Féadfaidh an Coimisiún dul i gcomhairle leis an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí freisin i gcás ina bhfuil tábhacht faoi leith leis na gníomhartha sin maidir le cearta agus saoirsí daoine aonair a chosaint i ndáil le próiseáil sonraí pearsanta.

---

19 Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún (IO L 55, 28.2.2011, lch. 13).

(35) Ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go mbeidh ann do mhodhanna leordhóthanacha agus éifeachtacha chun comhlíonadh na Treorach seo a áirithiú agus ba cheart, dá bhrí sin, leigheasanna iomchuí a bhunú, lena n-áirítear seiceálacha ar chomhlíonadh agus ar nósanna imeachta riaracháin nó breithiúnacha, lena ráthú go bhféadfaidh daoine faoi mhíchumas, duine nó daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta, chomh maith le comhlachtaí poiblí nó a n-ionadaithe, comhlachais phríobháideacha, eagraíochtaí nó eintitis dhlíthiúla eile a bhfuil leas dlisteanach acu a áirithiú go gcomhlíontar forálacha na Treorach seo, gníomhaíocht a dhéanamh thar ceann duine faoi mhíchumas, nó tacú leis an duine sin, ach a f(h)ormheas chuige sin a bheith faighte acu, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta agus na nósanna imeachta náisiúnta.

(36) Ba cheart do na Ballstáit bearta iomchuí a dhéanamh i gcás sáruithe ar an Treoir seo nó i gcás nach gcomhlíontar na hoibleagáidí a leagtar síos sa Treoir seo ná na cearta atá laistigh dá raon feidhme. Féadfar a áireamh ar na bearta iomchuí smachtbhannaí riaracháin agus airgeadais, ar nós foláireamh, fíneálacha nó cúiteamh a íoc, mar aon le cineálacha eile pionós.

(37) Sa Treoir seo, urramaítear na cearta bunúsacha agus comhlíontar na prionsabail a aithnítear go háirithe sa Chairt. Féachtar leis an Treoir seo, go háirithe, lena áirithiú go n-urramófar ina n-iomláine na cearta atá daoine faoi mhíchumas leas a bhaint as bearta a cheaptar lena neamhspleáchas a áirithiú, mar aon le lánpháirtiú sóisialta agus gairmiúil agus rannpháirtíocht i saol an phobail agus cur i bhfeidhm Airteagal 26 den Chairt a chur chun cinn.

(38) Maidir le cuspóir na Treorach seo, is é sin cur le saoirse gluaiseachta daoine atá faoi mhíchumas agus feabhas a chur ar na deiseanna do dhaoine faoi mhíchumas taisteal chuig Ballstáit eile nó cuairt a thabhairt orthu, agus an t-idirdhealú ina leith a chomhrac ar an gcaoi sin, ós rud é nach féidir leis na Ballstáit é a bhaint amach go leordhóthanach ach, de bharr fhairsinge nó éifeachtaí na gníomhaíochta lena mbunaítear creat lena ngabhann rialacha agus coinníollacha coiteanna, gur fearr is féidir é a bhaint amach ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Treoir seo thar a bhfuil riachtanach chun an cuspóir sin a bhaint amach,

TAR ÉIS AN TREOIR SEO A GHLACADH:

CAIBIDIL I

FORÁLACHA GINEARÁLTA

Airteagal 1

Ábhar

Leagtar síos sa Treoir seo an méid seo a leanas:

(a) na rialacha lena rialaítear eisiúint an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas mar chruthúnas ar stádas míchumais nó mar chruthúnas ar theidlíocht seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas, nó ar cheart chun coinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas, faoi seach, d'fhonn tréimhsí gearrfhanachta daoine faoi mhíchumas i mBallstát seachas an Ballstát ina bhfuil cónaí orthu a éascú, trí rochtain a thabhairt dóibh ar aon choinníollacha speisialta nó ar aon chóir fhabhrach i ndáil le seirbhísí, gníomhaíochtaí nó saoráidí, lena n-áirítear i gcás nach soláthraítear iad ar luach saothair, nó coinníollacha agus saoráidí páirceála a thairgtear do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann úsáid as ainmhithe cúnaimh, nó don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear a gcúntóir nó a gcúntóirí pearsanta;

(b) teimpléid choiteanna don Chárta Míchumais Eorpach agus don Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas.

Airteagal 2

Raon feidhme

1. Beidh feidhm ag an Treoir seo maidir le coinníollacha agus saoráidí páirceála agus maidir le gach cás ina dtairgeann oibreoirí príobháideacha nó údaráis phoiblí coinníollacha speisialta nó an chóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas a mhéid a bhaineann le rochtain ar na seirbhísí, na gníomhaíochtaí agus na saoráidí seo a leanas, i gcomhthéacs gearrfhanachta:

   - seirbhísí de réir bhrí Airteagal 57 CFAE,

   - seirbhísí iompair do phaisinéirí,

   - gníomhaíochtaí agus saoráidí eile, lena n-áirítear i gcás nach soláthraítear ar luach saothair iad.

2. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh forálacha na Treorach seo a chur i bhfeidhm maidir le tréimhsí is faide ná gearrfhanacht i gcás sealbhóirí cárta nó tairbhithe a thugann cuairt nó a fhanann ar a gcríoch.

3. Níl feidhm ag an Treoir seo maidir le:

   (a) sochair i réimse na slándála sóisialta faoi Rialacháin (CE) Uimh. 883/2004 agus (CE) Uimh. 987/2009;

   (b) sochair airgid thirim ranníocacha nó neamhranníocacha nó sochair chomhchineáil i réimse na cosanta sóisialta nó na fostaíochta;

   (c) cúnamh sóisialta a chumhdaítear le hAirteagal 24(2) de Threoir 2004/38/CE;

   (d) seirbhísí ar luach saothair nó nach bhfuil ar luach saothair a sholáthraítear ar mhaithe le lánpháirtiú, slánú nó athshlánú fadtéarmach daoine faoi mhíchumas;

   (e) coinníollacha speisialta nó an chóir fhabhrach chun rochtain a fháil ar sheirbhísí sonracha a sholáthraítear do dhaoine faoi mhíchumas ach critéir bhreise a bheith comhlíonta go sásúil, ar a n-áirítear measúnú sonrach aonair nó cinneadh sonrach a bheith déanta maidir le teidlíocht seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas.

4. Níl aon tionchar ag an Treoir seo ar inniúlacht na mBallstát na coinníollacha a chinneadh maidir le stádas míchumais nó teidlíocht seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas a mheasúnú agus a aithint, nó maidir leis an gceart chun coinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas a dheonú. Níl aon tionchar aici ar inniúlacht na mBallstát deimhniú, cárta míchumais nó aon doiciméad foirmiúil a eisiúint ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear cinneadh maidir le teidlíocht seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas.

5. Níl aon tionchar ag an Treoir seo ar inniúlachtaí náisiúnta sochair speisialta nó coinníollacha sonracha fabhracha a dheonú nó a ndeonú a cheangal, ar nós saor-rochtana, taraifí laghdaithe, nó cóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear iad siúd a bhaineann úsáid as ainmhithe cúnaimh, agus, i gcás ina bhforáiltear sin, don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear a gcúntóir nó a gcúntóirí pearsanta.

6. Beidh an Treoir seo gan dochar do na cearta a fhéadfaidh daoine faoi mhíchumas nó an duine nó na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear a gcúntóir nó a gcúntóirí pearsanta, a fháil ó fhorálacha eile de dhlí an Aontais nó den dlí náisiúnta lena gcuirtear dlí an Aontais chun feidhme, lena n-áirítear na cearta sin lena ndeonaítear sochair shonracha, coinníollacha speisialta, nó cóir fhabhrach.

Airteagal 3

Sainmhínithe

Chun críche na Treorach seo, tá feidhm ag na sainmhínithe seo a leanas:

(a) ciallaíonn 'saoránach den Aontas' aon duine ag a bhfuil náisiúntacht Ballstáit;

(b) ciallaíonn 'ball teaghlaigh saoránaigh den Aontas' ball den teaghlach de réir bhrí Airteagal 2(2) agus Airteagal 3(2) de Threoir 2004/38/CE;

(c) ciallaíonn 'daoine faoi mhíchumas' daoine a bhfuil lagú fadtéarmach coirp, meabhrach, intleachtúil nó céadfach orthu, ar lagú é, nuair a bhíonn orthu dul i ngleic le bacainní éagsúla, a d'fhéadfadh bac a chur ar a rannpháirtíocht iomlán agus éifeachtach sa tsochaí ar bhonn comhionann;

(d) is éard is 'cúntóir pearsanta' ann duine a ghabhann le daoine faoi mhíchumas nó a chuidíonn leo agus a aithnítear de réir na reachtaíochta nó na gcleachtas náisiúnta sa cháil sin;

(e) ciallaíonn 'coinníollacha speisialta nó cóir fhabhrach' coinníollacha sonracha, lena n-áirítear na coinníollacha sin a bhaineann le coinníollacha airgeadais, nó cóir dhifreáilte a bhaineann le cúnamh agus le tacaíocht a thairgtear do dhaoine faoi mhíchumas agus/nó, nuair is infheidhme, don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear cúntóirí pearsanta nó ainmhithe cúnaimh a aithnítear i gcomhréir leis an reachtaíocht nó leis na cleachtais náisiúnta mar sin, is cuma má sholáthraítear iad ar bhonn deonach nó má fhorchuirtear iad le hoibleagáidí dlíthiúla;

(f) ciallaíonn 'coinníollacha agus saoráidí páirceála' aon spás páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas i gcoitinne chomh maith le tairbhí páirceála gaolmhara do dhaoine faoi mhíchumas, nó coinníollacha fabhracha a thugtar do dhaoine faoi mhíchumas, is cuma má sholáthraítear iad ar bhonn deonach nó má fhorchuirtear iad le hoibleagáidí dlíthiúla;

(g) ciallaíonn 'gearrfhanacht' cuairt ar Bhallstát eile nó tréimhse fanachta i mBallstát eile nach faide ná 3 mhí;

(h) ciallaíonn 'ainmhí cúnaimh' ainmhí a thugann cúnamh nó a dhéanann cúraimí ar mhaith le duine atá faoi mhíchumas i gcomhréir le rialacha agus cleachtais náisiúnta.

Airteagal 4

Tairbhithe

Beidh feidhm ag an Treoir seo maidir leis an méid seo a leanas:

(a) saoránaigh den Aontas agus baill teaghlaigh de shaoránaigh den Aontas, a n-aithníonn na húdaráis nó na comhlachtaí inniúla ina mBallstát cónaithe a stádas míchumais nó a dteidlíocht i leith seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, trí dheimhniú, trí chárta míchumais nó trí dhoiciméad eile a eisítear i gcomhréir le hinniúlachtaí, cleachtais agus nósanna imeachta náisiúnta, ar daoine iad a bhféadfaidh duine nó, nuair is gá, daoine, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta, mar a d'fhéadfaí a léiriú leis an litir 'A' ar an gCárta Míchumais Eorpach, nó ainmhithe cúnaimh a bheith ag gabháil nó ag cuidiú leo. Féadfar an litir 'A' a chur isteach freisin do dhaoine faoi mhíchumas a bhfuil gá níos mó acu le tacaíocht, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta agus le cleachtais náisiúnta.

(b) saoránaigh den Aontas agus baill teaghlaigh de shaoránaigh den Aontas, a n-aithníonn na húdaráis nó na comhlachtaí inniúla ina mBallstát cónaithe a gcearta chun coinníollacha agus saoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, trí chárta páirceála nó trí dhoiciméad eile a eisítear i gcomhréir le hinniúlachtaí, cleachtais agus nósanna imeachta náisiúnta, ar daoine iad a bhféadfaidh duine nó, nuair is gá, daoine a bheith ag gabháil nó ag cuidiú leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta.

Airteagal 5

Rochtain chomhionann ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach do dhaoine faoi mhíchumas

1. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá lena áirithiú go dtabharfar rochtain do shealbhóirí Cárta Míchumais Eorpaigh, agus iad ag taisteal chuig Ballstát nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát seachas an Ballstát ina bhfuil cónaí orthu, ar théarmaí agus coinníollacha atá comhionann leis na téarmaí agus na coinníollacha a sholáthraítear do dhaoine faoi mhíchumas ar sealbhóirí deimhnithe míchumais, cárta míchumais nó ar aon doiciméad foirmiúil eile iad, lena n-aithnítear a stádas míchumais nó a dteidlíocht i leith seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas sa Bhallstát sin, i gcás inarb ann do na doiciméid fhoirmiúla sin, ar aon choinníoll speisialta nó ar aon chóir fhabhrach a thairgtear i ndáil leis na seirbhísí, na gníomhaíochtaí agus na saoráidí dá dtagraítear in Airteagal 2(1).

2. [...]

3. Mura sonraítear a mhalairt i bhforálacha ábhartha na Treorach seo nó i ndlí eile de chuid an Aontais, déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú, i gcás ina n-áirítear ar choinníollacha speisialta nó ar chóir fhabhrach dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo coinníollacha fabhracha don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta nó coinníollacha sonracha d’ainmhithe cúnaimh, go ndeonófar na coinníollacha fabhracha nó sonracha sin ar théarmaí agus coinníollacha comhionanna don duine nó do na daoine sin agus ag gabháil nó ag cuidiú leo, lena n-áirítear cúntóir(í) pearsanta nó ainmhithe cuidithe de chuid shealbhóir an Chárta Míchumais Eorpaigh;

Airteagal 5a

Rochtain chomhionann ar choinníollacha agus saoráidí páirceála do dhaoine faoi mhíchumas

1. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá lena áirithiú go dtabharfar rochtain do shealbhóirí Cárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas agus iad ag taisteal chuig Ballstát nó ag tabhairt cuairt ar Bhallstát seachas an Ballstát ina bhfuil cónaí orthu, ar choinníollacha agus ar shaoráidí páirceála a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas ar théarmaí agus coinníollacha atá comhionann leis na téarmaí agus na coinníollacha dá bhforáiltear sa Bhallstát sin dá shealbhóirí cártaí páirceála a eisítear sa Bhallstát sin.

2. Mura sonraítear a mhalairt i bhforálacha ábhartha na Treorach seo nó i ndlí eile de chuid an Aontais, déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú, i gcás n-áirítear ar choinníollacha agus ar shaoráidí páirceála dá dtagraítear sa chéad mhír den Airteagal seo coinníollacha fabhracha don duine nó do na daoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta, go ndeonófar na coinníollacha fabhracha sin ar théarmaí agus coinníollacha comhionanna don duine nó do na daoine sin agus iad ag gabháil nó ag cuidiú leo, lena n-áirítear cúntóir nó cúntóirí pearsanta de chuid shealbhóir an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas.

CAIBIDIL II

CÁRTA MÍCHUMAIS EORPACH AGUS CÁRTA PÁIRCEÁLA EORPACH DO DHAOINE FAOI MHÍCHUMAS

Airteagal 6

Formáid, aitheantas frithpháirteach, eisiúint agus bailíocht an Chárta Míchumais Eorpaigh

1. Tabharfaidh gach Ballstát isteach an leagan fisiciúil den Chárta Míchumais Eorpach de réir na formáide comhchoitinne caighdeánaithe inrochtana a leagtar amach in Iarscríbhinn I. Tabharfaidh na Ballstáit gnéithe digiteacha isteach leis na cártaí fisiciúla agus modhanna leictreonacha á n-úsáid lena dtugtar aghaidh ar an gcosc calaoise mar chuid den Chárta Míchumais Eorpach, laistigh de thréimhse réasúnta tar éis don Choimisiún na ceanglais a leagan síos sna sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(1). Déanfaidh an Coimisiún na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(1) a leagan síos faoin [*1 bhliain tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo*].

2. Déanfar Cártaí Míchumais Eorpacha a eiseoidh Ballstáit a aithint go frithpháirteach sna Ballstáit uile.

3. Déanfaidh údaráis nó comhlachtaí inniúla sna Ballstáit an Cárta Míchumais Eorpach a eisiúint, a athnuachan nó a tharraingt siar i gcomhréir lena rialacha, lena nósanna imeachta agus lena gcleachtais náisiúnta. Gan dochar do Rialachán (AE) 2016/679, áiritheoidh na Ballstáit slándáil, sláine, barántúlacht agus rúndacht na sonraí a bhailítear agus a stóráiltear chun críche na Treorach seo. Measfar gurb é an t-údarás nó comhlacht inniúil atá freagrach as an gCárta Míchumais Eorpach a eisiúint an rialaitheoir dá dtagraítear in Airteagal 4(7) de Rialachán (AE) 2016/679 agus beidh sé freagrach as sonraí pearsanta a phróiseáil. Ní eisiafar leis an gcomhar le soláthraithe seirbhíse seachtracha aon dliteanas ar thaobh Ballstáit a d’fhéadfadh teacht chun cinn faoi dhlí an Aontais nó faoin dlí náisiúnta i leith sáruithe ar oibleagáidí maidir le sonraí pearsanta.

4. Déanfaidh an Ballstát cónaithe an Cárta Míchumais Eorpach a eisiúint nó a athnuachan go díreach nó ar iarratas ón duine faoi mhíchumas. Déanfar é a eisiúint agus a athnuachan laistigh de thréimhse réasúnta i gcomhréir leis na cleachtais náisiúnta chun stádas míchumais nó teidlíocht i leith seirbhísí sonracha bunaithe ar mhíchumas a aithint.

5. Is mar chárta fisiciúil a eiseofar an Cárta Míchumais Eorpach agus déanfar é a chomhlánú le formáid dhigiteach inrochtana laistigh de thréimhse réasúnta ama tar éis don Choimisiún na ceanglais a leagan sna sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(2). Tabharfar an rogha do dhaoine faoi mhíchumas an cárta fisiciúil nó an cárta digiteach nó an dá cheann a iarraidh. Ní bheidh aon sonraí pearsanta eile sa bhformáid dhigiteach anuas ar na sonraí a sholáthraítear don leagan fisiciúil den Chárta Míchumais Eorpach in Iarscríbhinn I. Cripteofar na sonraí pearsanta agus beidh réamhchúraimí teicniúla i bhfeidhm chun a chinntiú gur úsáideoirí údaraithe amháin a léifidh an modh stórála.

6. Is é an Ballstát eisiúna a chinnfidh bailíocht an Chárta Míchumais Eorpaigh a eiseofar, agus cuirfidh sé san áireamh, i gcás inarb infheidhme, fad an deimhnithe míchumais, an chárta míchumais nó aon doiciméid nó nós imeachta foirmiúil eile lena n-aithnítear an stádas míchumais nó an teidlíocht seirbhísí sonracha arna n-eisiúint ag údarás nó comhlacht inniúil an Bhallstáit cónaithe.

7. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 11 chun réimsí sonraí na formáide caighdeánaithe a leagtar síos in Iarscríbhinn I a mhodhnú i gcás inar gá an modhnú sin chun an fhormáid a chur in oiriúint d’fhorbairtí teicniúla, chun brionnú agus calaois a chosc nó chun aghaidh a thabhairt ar mhí-úsáid agus chun an idir-inoibritheacht a áirithiú. Tabharfar dóthain ama do na Ballstáit na modhnuithe sin a chur chun feidhme.

Airteagal 7

Formáid, aitheantas frithpháirteach, eisiúint agus bailíocht an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas

1. Tabharfaidh gach Ballstát ag leagan fisiciúil den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas isteach de réir na formáide caighdeánaithe inrochtana coitinne a leagtar amach in Iarscríbhinn II. Tabharfaidh na Ballstáit gnéithe digiteacha i gcártaí fisiciúlaa isteach trí úsáid a bhaint as modhanna leictreonacha lena dtugtar aghaidh ar an gcosc calaoise mar chuid den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas laistigh de thréimhse réasúnta ama tar éis don Choimisiún na ceanglais a leagan síos sna sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(1). Déanfaidh an Coimisiún na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(1) a leagan síos faoin [*1 bhliain tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo*].

2. Déanfar Cártaí Páirceála Eorpacha do dhaoine faoi mhíchumas a eiseoidh Ballstáit a aithint go frithpháirteach sna Ballstáit uile.

3. Déanfaidh údaráis nó comhlachtaí inniúla sna Ballstáit an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint, a athnuachan nó a tharraingt siar i gcomhréir lena rialacha, lena nósanna imeachta agus lena gcleachtais náisiúnta. Gan dochar do Rialachán (AE) 2016/679, áiritheoidh na Ballstáit slándáil, barántúlacht agus rúndacht na sonraí pearsanta a bhailítear agus a stóráiltear chun críche na Treorach seo. Measfar gurb é an t-údarás nó comhlacht inniúil atá freagrach as an gCárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint an rialaitheoir dá dtagraítear in Airteagal 4(7) de Rialachán (AE) 2016/679 agus beidh sé freagrach as sonraí pearsanta a phróiseáil. Ní eisiafar leis an gcomhar le soláthraithe seirbhíse seachtracha aon dliteanas ar thaobh Ballstáit a d'fhéadfadh teacht chun cinn faoi dhlí an Aontais nó faoin dlí náisiúnta i leith sáruithe ar oibleagáidí maidir le sonraí pearsanta.

4. Déanfaidh an Ballstát cónaithe an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint nó a athnuachan ar iarratas ón duine faoi mhíchumas nó ó dhuine údaraithe, faoin dlí náisiúnta. Déanfar é a eisiúint nó a athnuachan laistigh de thréimhse réasúnach ó dháta an iarratais, tréimhse nach faide ná 90 lá, murar mbeidh gá le measúnuithe breise a dhéanamh.

5. Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú go gcuirfear an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas in ionad na gcártaí páirceála uile atá ann cheana, arna n-eisiúint i gcomhréir leis an Moladh ón gComhairle maidir le cártaí páirceála do dhaoine faoi mhíchumas[20] ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil, arna iarraidh ar a eisiúint, agus i gcás ar bith laistigh de 5 lá tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo. Le linn na tréimhse sin, d'fhéadfadh Ballstáit a cheadú go mbeidh an éifeacht chéanna ag cártaí arna n-eisiúint roimh dháta chur i bhfeidhm na Treorach seo, i gcomhréir leis an Moladh ón gComhairle maidir le cártaí páirceála do dhaoine faoi mhíchumas, agus a bheidh ag an gCárta Páirceála Eorpach ar a gcríoch.

---

[20] Moladh ón gComhairle an 4 Meitheamh 1998 98/376/CE) OJ L 167/25,12.6.1998 arna oiriúnú le Moladh ón gComhairle an 3 Márta 2008 mar gheall ar aontachas Phoblacht na Bulgáire, Phoblacht na Seice, Phoblacht na hEastóine, Phoblacht na Cipire, Phoblacht na Laitvia, Phoblacht na Liotuáine, Phoblacht na hUngáire, Phoblacht Mhálta, Phoblacht na Polainne, na Rómáine, Phoblacht na Slóivéine agus Phoblacht na Slóvaice IO L 63/43,7.3.2008.

6. Déanfar an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint nó a athnuachan mar chárta fisiciúil. Féadfaidh na Ballstáit a chinneadh an cárta fisiciúil a chomhlánú le formáid dhigiteach inrochtana laistigh de thréimhse réasúnta ama tar éis don Choimisiún na ceanglais a leagan síos sna sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 8(2). Sna Ballstáit ina bhfuil an cárta fisiciúil á chomhlánú le formáid dhigiteach, féadfaidh daoine faoi mhíchumas an cárta fisiciúil a iarraidh, agus más mian leo, an cárta digiteach agus an cárta fisiciúil araon. Ní bheidh níos mó sonraí pearsanta san fhormáid dhigiteach ná na sonraí a sholáthraítear don leagan fisiciúil den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas in Iarscríbhinn II. Beidh na sonraí pearsanta criptithe agus beidh réamhchúraimí teicniúla i bhfeidhm chun a chinntiú gur úsáideoirí údaraithe amháin a léifidh an meán stórála.

7. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 11 chun Iarscríbhinn II a leasú chun réimsí sonraí na formáide caighdeánaithe a leagtar síos in Iarscríbhinn II a mhodhnú i gcás inar gá an modhnú sin chun an fhormáid a chur in oiriúint d'fhorbairtí teicniúla, chun brionnú agus calaois a chosc nó chun aghaidh a thabhairt ar mhí-úsáid agus chun an idir-inoibritheacht a áirithiú, lena n-áirítear trí uirlisí digiteacha a úsáid. Tabharfar dóthain ama do na Ballstáit na modhnuithe sin a chur chun feidhme.

CAIBIDIL III

FORÁLACHA COITEANNA

Airteagal 8

Sonraíochtaí teicniúla coiteanna agus formáid dhigiteach

1. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme lena mbunaítear sonraíochtaí teicniúla coiteanna lena n-áiritheofar slándáil agus gnéithe digiteacha úrscothacha an leagain fhisicigh den Chárta Míchumais Eorpach agus den Chárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas, lena n-áirítear na bearta slándála iomchuí do na sonraí pearsanta i gcomhréir le Rialachán (AE) 2016/679, chomh maith le hábhair idir-inoibritheachta, mar shampla feidhmchláir choiteanna de chuid an Aontais chun na sonraí atá i ngnéithe digiteacha i gcártaí fisiciúla a léamh trí mhodhanna leictreonacha lena dtugtar aghaidh ar chosc calaoise a úsáid.

2. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme chun na formáidí digiteacha inrochtana a shocrú le haghaidh an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas, leis na réimsí sonraí a leagtar amach in Iarscríbhinní I agus II, agus chun idir-inoibritheacht a chinntiú.

3. Glacfaidh an Coimisiún gníomhartha cur chun feidhme lena mbunaítear sonraíochtaí teicniúla coiteanna le haghaidh mhodh stórála an chárta dhigitigh, le haghaidh ábhair ar nós bhailíocht na gcártaí agus a n-uimhir a fhíorú, chun a mbarántúlacht a rialú, chun brionnú agus calaois a chosc, léamh an chárta nó na gcártaí idir na Ballstáit lena n-úsáid i dtiachóg céannachta digiteach ar leibhéal an Aontais.

4. Glacfar na gníomhartha cur chun feidhme sin i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 12(2).

Airteagal 9

Faireachas, comhlíonadh, inrochtaineacht faisnéise agus múscailt feasachta

1. Cuirfidh na Ballstáit na coinníollacha agus na rialacha, na cleachtais agus na nósanna imeachta chun Cárta Míchumais Eorpach agus Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint, a athnuachan nó a tharraingt siar ar fáil go poiblí i bhformáidí inrochtana, lena n-áirítear i bhformáidí digiteacha, agus arna iarraidh sin i bhformáidí cúnta arna n-iarraidh sin do dhaoine faoi mhíchumas.

2. Déanfaidh an Coimisiún agus na Ballstáit bearta iomchuí chun feasacht a mhúscailt i measc an phobail agus chun daoine faoi mhíchumas a chur ar an eolas, lena n-áirítear ar bhealaí inrochtana, go bhfuil an Cárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas ann agus faoi na coinníollacha maidir leis na cártaí sin a fháil, a úsáid nó a athnuachan.

2a. Déanfaidh na Ballstáit bearta chun daoine faoi mhíchumas a chur ar an eolas maidir le soláthar dálaí speisialta nó córa fabhraí do dhaoine faoi mhíchumas ó údaráis phoiblí agus ó oibreoirí príobháideacha agus chun an soláthar sin a chur chun cinn.

3. Déanfaidh na Ballstáit, le tacaíocht ón gCoimisiún, de réir mar is iomchuí agus i gcomhréir lena n-inniúlachtaí faoi seach, gach beart is gá chun an riosca brionnaithe nó calaoise a chosc agus déanfaidh siad úsáid chalaoiseach agus brionnú an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas a chomhrac go gníomhach.

4. [...]

5. I gcás ina dtagann siad ar chásanna dhroch-úsáide nó mhí-úsáide na gcártaí arna n-eisiúint ag Ballstát eile ar a gcríoch, i gcás inar réasúnta déánfaidh Ballstáit an Ballstát a d'eisigh an Cárta Míchumais Eorpach nó an Cárta Páirceála Eorpach céimeanna chun daoine faoi mhíchumas ar an eolas maidir leis an méid sin […]. Áiritheoidh an Ballstát eisiúna go ndéanfar obair leantach iomchuí i gcomhréir leis an dlí náisiúnta nó leis an gcleachtas náisiúnta.

6. Déanfaidh na Ballstáit seiceálacha, de réir mar is iomchuí, ar chomhlíonadh na n-oibleagáidí a thagann ón gCárta Míchumais Eorpach nó ón gCárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas agus ar chomhlíonadh chearta comhfhreagracha na ndaoine faoi mhíchumas ag a bhfuil na cártaí sin, lena n-áirítear maidir le hainmhithe cúnaimh, agus an duine nó na ndaoine a ghabhann leo nó a chuidíonn leo, lena n-áirítear a gcúntóir nó a gcúntóirí pearsanta.

7. Déanfar an fhaisnéis dá dtagraítear i mír 1 agus 2 den Airteagal seo a chur ar fáil saor in aisce ar bhealach soiléir, cuimsitheach, soláimhsithe agus ar bhealach atá inrochtana go héasca, lena n-áirítear trí shuíomhanna gréasáin oifigiúla na n-údarás poiblí, nó ar bhealaí oiriúnacha eile, i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta ábhartha le haghaidh seirbhísí a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882.

Airteagal 10

Na húdaráis inniúla, comhlachtaí agus pointí teagmhála

1. Ainmneoidh na Ballstáit údarás inniúil nó údaráis inniúla, nó comhlacht inniúil nó comhlachtaí inniúla a bheidh freagrach as an gCárta Míchumais Eorpach agus an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a eisiúint, a athnuachan agus a tharraingt siar.

2. Beidh pointe teagmhála náisiúnta nó pointí teagmhála náisiúnta i bhfeidhm ag na Ballstáit chun an t-idirphlé idir na Ballstáit agus an Coimisiún a éascú maidir le trasuí agus cur chun feidhme cuí na Treorach seo. Laistigh de 6 mhí tar éis theacht i bhfeidhm na Treorach seo, cuirfidh na Ballstáit an Coimisiún ar an eolas faoin bpointe teagmhála nó faoi na pointí teagmhála.

3. [...]

CAIBIDIL IV

CUMHACHTAÍ TARMLIGTHE AGUS CUMHACHTAÍ CUR CHUN FEIDHME

Airteagal 11

An tarmligean a fheidhmiú

1. Tugtar de chumhacht don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ghlacadh faoi réir na gcoinníollacha atá leagtha síos san Airteagal seo.

2. Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 6(7) agus in Airteagal 7(7) a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse 5 bliana ó dháta theacht i bhfeidhm na Treorach seo. Déanfar tarmligean na cumhachta a fhadú go hintuigthe go ceann tréimhsí comhfhaid, mura rud é go gcuireann Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle in aghaidh an fhadaithe sin tráth nach déanaí ná 3 mhí roimh dheireadh gach tréimhse.

3. Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligean na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 6(7) agus Airteagal 7(7) a chúlghairm aon tráth. Le cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh cuirfear deireadh le tarmligean na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis an lá tar éis fhoilsiú an chinnidh in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh* nó ar dháta is déanaí a shonrófar ann. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghnímh tharmligthe atá i bhfeidhm cheana.

4. Sula nglacfaidh sé gníomh tarmligthe, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúchán le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.

5. A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra ina leith go comhuaineach do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle.

6. Ní thiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun Airteagal 6(7) agus Airteagal 7(7) i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa ná ag an gComhairle laistigh de thréimhse 2 mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle araon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Cuirfear síneadh 2 mhí ar an tréimhse sin ar thionscnamh Pharlaimint na hEorpa nó na Comhairle.

Airteagal 12

An nós imeachta coiste

1. Tabharfaidh coiste cúnamh don Choimisiún. Coiste de réir bhrí Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 a bheidh sa choiste sin.

2. I gcás ina dtagraítear don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

CAIBIDIL V

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

Airteagal 13

Forfheidhmiú

1. Áiritheoidh na Ballstáit go mbeidh modhanna leormhaithe éifeachtacha ar fáil chun a áirithiú go gcomhlíonfar an Treoir seo.

2. Áireofar ar na bealaí dá dtagraítear i mír 1:

(a) forálacha trína bhféadfaidh daoine faoi mhíchumas caingean a thionscnamh faoin dlí náisiúnta os comhair na gcúirteanna nó os comhair na gcomhlachtaí inniúla riaracháin i gcás nach gcomhlíontar na hoibleagáidí nó sáruithe ar na hoibleagáidí a leagtar síos sa Treoir seo agus i bhforálacha náisiúnta lena gcuirtear an Treoir seo chun feidhme;

(b) forálacha trína bhféadfaidh ceann amháin nó níos mó de na comhlachtaí seo a leanas, arna chinneadh faoin dlí náisiúnta, gníomhaíocht a dhéanamh i gcomhréir leis an dlí náisiúnta agus leis na nósanna imeachta náisiúnta os comhair na gcúirteanna nó os comhair na gcomhlachtaí inniúla riaracháin thar ceann nó mar thacaíocht do dhuine faoi mhíchumas lena gcosnaítear a chearta nó a cearta, lena chead nó lena cead, in aon imeachtaí breithiúnacha nó riaracháin dá bhforáiltear chun oibleagáidí faoin Treoir seo a fhorfheidhmiú:

- comhlachtaí poiblí nó a n-ionadaithe;
- comhlachais phríobháideacha, eagraíochtaí príobháideacha nó eintitis dhlíthiúla eile a bhfuil leas dlisteanach acu maidir lena áirithiú go gcomhlíontar forálacha na Treorach seo.

Airteagal 14

Neamhchomhlíontacht

1. Leagfaidh na Ballstáit síos na rialacha maidir le bearta iomchuí i gcomhréir leis an dlí agus cleachtas náisiúnta, is infheidhme i gcás nach gcomhlíontar na forálacha náisiúnta nó sáruithe ar na forálacha náisiúnta arna nglacadh de bhun na Treorach seo agus glacfaidh siad gach beart is gá lena áirithiú go gcuirfear chun feidhme iad.

2. Ní mór na bearta dá bhforáiltear a bheith éifeachtach, comhréireach agus athchomhairleach agus ní mór gníomhaíocht feabhais éifeachtach a bheith ag gabháil leo.

3. [...]

Airteagal 15

Rochtain ar fhaisnéis

1. Áiritheoidh na Ballstáit go gcuirfidh údaráis phoiblí faisnéis faoi aon choinníoll speisialta nó aon chóir fhabhrach de bhun Airteagal 5 ar fáil don phobal i bhformáidí inrochtana.

1a. Molfaidh na Ballstáit d'oibreoirí príobháideacha faisnéis faoi aon choinníollacha speisialta nó aon chóir fhabhrach de bhun Airteagal 5 a chur ar fáil don phobal i bhformáidí inrochtana.

2. [...]

3. Déanfar an fhaisnéis dá dtagraítear i míreanna 1 agus 1a den Airteagal seo a chur ar fáil saor in aisce ar bhealach soiléir, cuimsitheach, soláimhsithe agus ar bhealach atá inrochtana go héasca, lena n-áirítear trí shuíomh gréasáin oifigiúil na n-oibreoirí príobháideacha nó na n-údarás poiblí i gcás ina mbeidh sé ar fáil, nó ar bhealaí oiriúnacha eile, i gcomhréir leis na ceanglais inrochtaineachta ábhartha le haghaidh seirbhísí a leagtar amach in Iarscríbhinn I a ghabhann le Treoir (AE) 2019/882.

Airteagal 16

Tuairisciú agus athbhreithniú

1. Faoin ll/mm/bb [*3 bliana i ndiaidh dháta chur i bhfeidhm na Treorach seo*], agus gach 5 bliana ina dhiaidh sin, cuirfidh an Coimisiún tuarascáil ar chur i bhfeidhm na Treorach seo faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa, na Comhairle, Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus Choiste na Réigiún.

2. Tabharfar aghaidh sa tuarascáil, *inter alia*, i bhfianaise forbairtí sóisialta, ar úsáid an Chárta Míchumais Eorpaigh agus an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas d'fhonn measúnú a dhéanamh ar an ngá atá leis an Treoir seo a athbhreithniú.

3. Cuirfidh na Ballstáit an fhaisnéis is gá in iúl don Choimisiún, arna iarraidh sin dó agus in am trátha, chun go bhféadfaidh an Coimisiún tuarascáil sin a tharraingt suas.

4. Cuirfear san áireamh sa tuarascáil ón gCoimisiún dearcthaí daoine atá faoi mhíchumas, páirtithe leasmhara eacnamaíocha agus eagraíochtaí neamhrialtasacha ábhartha, lena n-áirítear eagraíochtaí a dhéanann ionadaíocht do dhaoine atá faoi mhíchumas.

Airteagal *17*

[...]

Airteagal *18*

Trasuí

1. Déanfaidh na Ballstáit na dlíthe, rialacháin agus forálacha riaracháin is gá chun an Treoir seo a chomhlíonadh a ghlacadh agus a fhoilsiú faoin ll/mm/bb [*laistigh de 36 mhí i ndiaidh theacht i bhfeidhm na Treorach seo*] ar a dhéanaí. Cuirfidh siad téacs na bhforálacha sin in iúl don Choimisiún láithreach.

2. Cuirfidh siad na forálacha sin i bhfeidhm ón ll/mm/bb [*laistigh de 48 mí ó dháta theacht i bhfeidhm na Treorach seo*].

3. Nuair a ghlacfaidh na Ballstáit na forálacha sin, beidh tagairt iontu don Treoir seo nó beidh tagairt den sórt sin ag gabháil leo tráth a bhfoilsithe oifigiúil. Is iad na Ballstáit a chinnfidh an bealach le tagairt den sórt sin a dhéanamh.

Airteagal 19

Tiocfaidh an Treoir seo i bhfeidhm an 20ú lá tar éis lá a foilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Airteagal 20

Dírítear an Treoir seo chuig na Ballstáit.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa *Thar ceann na Comhairle*

An tUachtarán An tUachtarán

IARSCRÍBHINN I

FORMÁID AN CHÁRTA MÍCHUMAIS EORPAIGH

Beidh an téacs ar ÉADAN an Chárta Míchumais Eorpaigh i mBéarla agus sa teanga náisiúnta nó sna teangacha náisiúnta.

CÚL Faisnéis náisiúnta sa teanga náisiúnta nó sna teangacha náisiúnta atá le cinneadh ag an mBallstát eisiúna. Beidh cead ag na Ballstáit faisnéis bhreise agus/nó faisnéis níos sonraí a thabhairt isteach a bhaineann le stádas míchumais nó teidlíocht seirbhísí áirithe bhunaithe ar mhíchumas shealbhóir an chárta, lena n-áirítear cineál nó aicmiú an mhíchumais, nó an ceart chun ainmhí cúnaimh a bheith aige nó aici mar thionlacan.

1. Beidh méid an Chárta Míchumais Eorpaigh i gcomhréir leis an bhformáid ID-1 a leagtar síos le ISO/IEC 7810.

2. [...]

3. Beidh an méid seo a leanas ar an gcárta:

   - pictiúr den sealbhóir cárta;
   - sloinne agus túsainm an tsealbhóra cárta;
   - dáta breithe an tsealbhóra cárta;
   - sraithuimhir nó uimhir chomhaid an chárta.

4. Beidh dath an chárta idir ghorm níos éadroime agus ghorm dorcha, mar atá leagtha síos sa phictiúr agus le tagairtí:

   - Gorm dorcha: CMYK 100, 90, 10, 0

     RGB 0, 68, 148

   - Níos éadroime: CMYK 94, 63, 7, 1

     RGB 0, 110, 183

5. Sonrófar ar an gcárta dáta eisiúna agus dáta éaga an chárta.

6. Beidh cód tíre ar an gcárta agus beidh an ciorcal gorm thart air.

7. Beidh litreacha i gcló ARIAL Regular nó i cló malartach Sans Serif i gcás nach féidir é sin a dhéanamh. Ba cheart a áirithiú go bhfuil dóthain codarsnachta idir na dathanna tosaigh agus cúlra.

8. Taispeánfar na focail ‘Cárta Míchumais Eorpach’ agus úsáid á baint as cló Arial agus in braille agus úsáid á baint as toisí an chóid Marburg.

9. Is féidir an litir roghnach ‘A’ (+ comhartha braille) a chur ar an gcárta nuair a thugann sé ceart don sealbhóir cárta chun chúntóir pearsanta/cúntóirí pearsanta nó duine cúnaimh/daoine cúnaimh eile a aithnítear i gcomhréir le cleachtais náisiúnta a bheith á thionlacan, nó ainmhithe cúnaimh. Féadfar an litir ‘A’ a chur isteach freisin do dhaoine faoi mhíchumas a bhfuil gá níos mó acu le tacaíocht, i gcomhréir leis an dlí agus cleachtais náisiúnta.

10. Cód QR, agus bhféidir gnéithe digiteacha eile lena n-úsáidtear modhanna leictreonacha lena dtugtar aghaidh ar chosc ar chalaois atá le cur isteach nuair a ghlacfar na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 6(1).

11. Taispeánfar na hiontrálacha i mBéarla agus i teanga náisiúnta nó i teangacha náisiúnta an Bhallstáit a eisíonn an Cárta Míchumais Eorpach. Más mian le Ballstát na hiontrálacha a dhéanamh i dteanga náisiúnta seachas ceann díobh seo a leanas: an Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghaeilge, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis, an Ungáiris, déanfaidh sé leagan dátheangach den chárta a tharraingt suas ar a mbeidh ceann amháin de na teangacha thuasluaite, gan dochar d’fhorálacha eile na hIarscríbhinne seo. Más mian le Ballstát iontrálacha a dhéanamh sa Bhulgáiris nó sa Ghréigis, tarraingeoidh sé suas leagan dátheangach den chárta a úsáideann carachtair Laidine.

IARSCRÍBHINN II

FORMÁID AN CHÁRTA PÁIRCEÁLA EORPAIGH DO DHAOINE FAOI MHÍCHUMAS

ÉADAN

CÚL

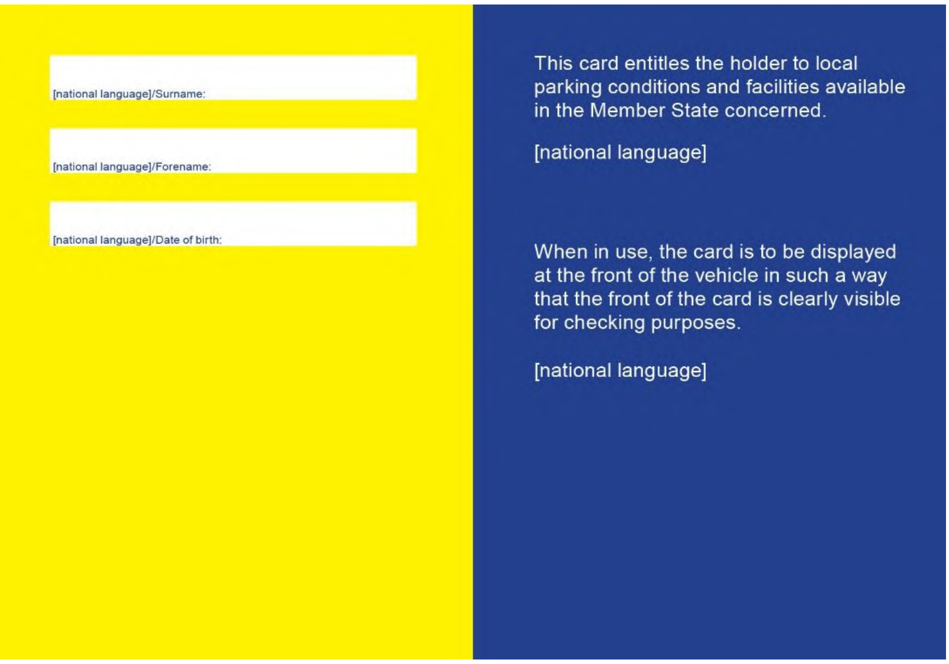

1. Is mar a leanas a bheidh méid an Chárta Páirceála Eorpaigh do dhaoine faoi mhíchumas:

   - airde: 106 mm
   - leithead: 148 mm

2. Beidh dath an chárta idir ghorm dorcha agus bhuí, mar atá leagtha síos sa phictiúr thuas agus le tagairtí:

   - Gorm dorcha: CMYK 100, 90, 10, 0

     RGB 0, 68, 148

   - Buí: CMYK 94, 63, 7, 1

     RGB 255, 237, 0

3. Déanfar an Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas a roinnt go hingearach ina dhá chuid ar an éadan agus ar an gcúl araon.

   (a) Beidh na nithe seo a leanas ar thaobh na láimhe clé den éadan:

   - an tsiombail d'úsáideoirí cathaoireacha rothaí i ndath gorm dorcha ar chúlra buí;
   - dáta eisiúna agus dáta éaga an chárta páirceála;
   - sraithuimhir an chárta páirceála;
   - ainm an údaráis/na heagraíochta eisiúna;
   - i gcás ina mbaineann an cárta le feithicil, beidh a huimhirphláta le feiceáil. I gcás na mBallstát nach gceanglaíonn an uimhirphláta a léiriú, ní bheidh an réimse sonraí ábhartha sa chárta.

(b) Beidh na nithe seo a leanas ar thaobh na láimhe deise den éadan:

- i gceannlitreacha, na focail 'Cárta Páirceála Eorpach do dhaoine faoi mhíchumas' i mBéarla agus i dteanga nó i dteangacha an Bhallstáit a bhfuil an cárta á eisiúint aige;
- mar chúlra, cód idirdhealaitheach an Bhallstáit a mbeidh an cárta páirceála á eisiúint aige timpeallaithe ag fáinne na réaltaí atá ina shiombail den Aontas Eorpach.
- Cód QR, agus b'fhéidir gnéithe digiteacha eile lena n-úsáidtear modhanna leictreonacha lena dtugtar aghaidh ar chosc ar chalaois atá le cur isteach nuair a ghlacfar na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear in Airteagal 7(1).

(c) Beidh an méid seo a leanas ar thaobh na láimhe clé den chúl:

- sloinne an tsealbhóra cárta;
- túsainm(neacha) an tsealbhóra cárta;
- dáta breithe an tsealbhóra cárta;
- [...]
- [...]
- [...]
- [...]

(d) Ar thaobh na láimhe deise den chúl i mBéarla agus i dteanga nó i dteangacha náisiúnta an Bhallstáit a eisíonn an cárta beidh an méid seo a leanas:

- an ráiteas: 'Leis an gcárta seo, tá an sealbhóir i dteideal coinníollacha agus saoráidí páirceála áitiúla a choinnítear do dhaoine faoi mhíchumas atá ar fáil sa Bhallstát lena mbaineann';
- an ráiteas: 'Nuair a bheidh sé á úsáid, ní mór an cárta a thaispeáint ag tosach na feithicle sa dóigh is go mbeidh éadan an chárta le feiceáil go soiléir chun críocha seiceála'.

4. Taispeánfar na hiontrálacha i mBéarla agus i dteanga náisiúnta nó i dteangacha náisiúnta an Bhallstáit a eisíonn an cárta páirceála. Más mian le Ballstát na hiontrálacha a dhéanamh i dteanga náisiúnta seachas ceann díobh seo a leanas: an Béarla, an Bhulgáiris, an Chróitis, an Danmhairgis, an Eastóinis, an Fhionlainnis, an Fhraincis, an Ghaeilge, an Ghearmáinis, an Ghréigis, an Iodáilis, an Laitvis, an Liotuáinis, an Mháltais, an Ollainnis, an Pholainnis, an Phortaingéilis, an Rómáinis, an tSeicis, an tSlóivéinis, an tSlóvaicis, an Spáinnis, an tSualainnis, an Ungáiris, déanfaidh sé leagan dátheangach den chárta a tharraingt suas ar a mbeidh ceann amháin de na teangacha thuasluaite, gan dochar d'fhorálacha eile na hIarscríbhinne seo. Más mian le Ballstát iontrálacha a dhéanamh sa Bhulgáiris nó sa Ghréigis, tarraingeoidh sé suas leagan dátheangach den chárta a úsáideann **[...]** carachtair Laidine.

5. […].